Bs Lê Th□ Hà - Khoa M□t

Béo phì và th□a cân có th□ g□i là v□n đ□ có tính d□ch t□ t□i M□. Có t□i 2/3 công dân M□ đang b□ th□a cân, 1/3 lâm vào tình tr□ng béo phì theo m□t báo cáo c□a chính ph□ vào năm 1999-2000. T□ l□ hi□n m□c c□a béo phì đã tăng g□p đôi so v□i năm 1960, xu h□□ng tăng d□n trong 20 năm tr□ l□i đây. Béo phì và th□a cân đã đ□□c các bác sĩ n□i khoa bi□t đ□n nhi□u. M□t báo cáo c□a trung tâm ki□m soát b□nh t□t Hoa k□ đã ch□ ra r□ng sau hút thu□c lá, béo phì là nguyên nhân k□ ti□p gây t□ vong hàng đ□u t□i M□. Trong đó ăn u□ng b□a bãi và l□□i v□n đ□ng gi□t ch□t 400.000 ng□□i m□i năm, chi□m 16,6% nguyên nhân gây ch□t vào năm 2000. Trong khi năm 1990 hai ch□ s□ này ch□ là 300.000 ng□□i và 14%.

Nh□ v□y có t□i 130 tri□u ng□□i th□a cân và béo phì t□i M□, đi kèm v□i nguy c□ b□nh lý tim m□ch, ti□u đ□□ng, m□t vài d□ng ung th□ và tàn ph□, theo Trung tâm ki□m soát b□nh t□t Hoa K□ (CDC). “Ng□□i M□ c□n th□u hi□u là th□a cân và béo phì th□c s□ đang gi□t ch□t h□” ông Tommy Thompson, th□ ký □y ban S□c kh□e và Con ng□□i đã phát bi□u nh□ v□y trong bu□i công b□ các báo cáo c□a CDC. Đâu đó ta đã nghe nh□ng c□nh báo đ□i lo□i nh□ v□y □ Vi□t Nam khi mà chúng ta đang hòa nh□p sâu r□ng v□i qu□c t□ v□ kinh t□ chính tr□ và c□ c□ c□u b□nh t□t n□a. Ra đ□□ng không hi□m g□p tr□ béo phì, ng□□i l□n th□a cân. Th□t đáng lo ng□i là ngoài nh□ng nguyên nhân hàng đ□u gây mù lòa, tình tr□ng c□n th□ h□c đ□□ng ch□a th□ ki□m soát thì các b□nh m□t gây mù lòa ti□m tàng đi kèm v□i tình tr□ng béo phì s□ đe d□a chúng ta vào m□t ngày không xa. Th□t v□y, các nghiên c□u g□n đây đã ch□ ra r□ng béo phì s□ đi kèm v□i vi□c gia tăng t□ l□ m□c c□a chí ít 4 căn b□nh có th□ gây mù lòa, đó là : thoái hóa hoàng đi□m do tu□i già, b□nh võng m□c đái tháo đ□□ng, đ□c th□ th□y tinh và b□nh glôcôm. Vi□c gia tăng t□ l□ m□c c□c b□nh trên có th□ liên quan đ□n nh□ng r□i lo□n chuy□n hóa do béo phì đem l□i ho□c do chính các ch□ s□ b□t th□□ng gây ra nh□ ch□ s□ kh□i c□ th□ BMI, s□ đo vòng b□ng, ch□ s□ eo-hông.

Bác sĩ Johanna M. Seddon, ph□u thu□t viên m□t, giám đ□c Đ□n v□ d□ch t□ tr□□ng đi□u d□□ng M□t-TMH-RHM Massachusetts và Đ□i h□c Y Harvard đã b□ ra 2 th□p k□ đ□ nghiên c□u m□i liên quan gi□a dinh d□□ng và b□nh lý m□t, đ□c bi□t là thoái hóa hoàng đi□m ng□□i già (AMD). Theo ông có m□i liên quan tr□c ti□p gi□a béo phì và b□nh m□t. Béo phì đi kèm v□i gi□m kh□ năng dung n□p các carotenoids. Có v□ nh□ là ng□□i ít ăn nh□ng s□n ph□m b□ d□□ng l□i là nh□ng ng□□i béo phì. Ng□□i ăn nhi□u lutein s□ gi□m đ□□c vi□c m□c AMD, T□u trung là nh□ng ai không ăn đ□ dinh d□□ng c□n thi□t s□ m□c nh□ng b□nh v□ m□t”

Ông cũng luôn coi chăm sóc m□t cho ng□□i béo phì là công vi□c c□a các bác sĩ m□t. Các b□nh nhân béo phì nên b□ thu□c lá, theo dõi huy□t áp và cholesterol máu và không nên g□t ra ngoài vi□c khám m□t. AMD rõ ràng liên quan tr□c ti□p đ□n b□nh béo phì.

V□i các bác sĩ Vi□t Nam nh□ tôi, béo phì t□ tr□□c đ□n nay ám □nh l□n nh□t là v□n đ□ th□m m□: mi m□t b□ th□a da và m□ gây s□p mi, thoát v□ m□ khi đ□n tu□i già s□ làm th□m m□ □ m□t t□ h□i thêm. Bên c□nh đó là viêm b□ mi và l□ tuy□n Mobeimius cũng g□p khá nhi□u. M□t s□ bi□n ch□ng t□i d□ch kính, võng m□c cũng có th□ g□p do tăng áp l□c đ□□ng th□, tăng huy□t áp đi kèm v□i b□nh béo phì: h□i ch□ng Valsava, h□i ch□ng Terson. Ch□ng nh□o mi cũng đ□□c y văn k□ t□i, n□ng h□n có th□ gây l□t mi hay l□n mi ra ngoài cũng có th□ g□p trên ng□□i béo phì, d□ng th□ khi ng□. Ngày nay chúng ta nên bi□t thêm các căn b□nh có th□ gây mù lòa sau đây th□□ng đi kèm v□i béo phì, th□a cân:

AMD (Thoái hóa hoàng đi□m ng□□i già)

Béo phì v□n không đ□□c các bác sĩ m□t chú ý đ□n nhi□u mãi cho t□i năm 2003, Bs Selddon đã ch□ ra m□t lo□t liên quan gi□a AMD và ch□ s□ BMI, vòng eo, vòng hông... M□t nghiên c□u đ□□c đăng t□i trên Archives of Ophthalmology, quan sát 261 ng□□i trung niên và già th□y rõ t□□ng quan gi□a l□□ng m□ cao và phát sinh AMD. Ông còn nói rõ b□nh nhân có BMI 25-30 ho□c cao h□n s□ m□c AMD cao g□p đôi so v□i ng□□i có BMI nh□ h□n 25. Nghiên c□u trên vòng b□ng, vòng eo/hông cũng cho nh□ng k□t qu□ t□□ng t□. Các nghiên c□u thu□n t□p khác cũng cho th□y vi□c gia tăng ho□t đ□ng th□ l□c s□ đi kèm v□i gi□m t□ l□ phát sinh b□nh AMD

Đ□c th□ th□y tinh

Nghiên c□u đăng t□i trên Ophthalmic Epidemiology cũng ch□ ra m□i liên quan gi□a b□nh tim m□ch và b□nh m□t. Bs Christine Younan, Đ□i h□c Sydney và các đ□ng nghi□p c□a Save Sight Institute in Sydney đã tìm th□y m□i liên quan gi□a b□nh lý tim m□ch và đ□c th□ th□y tinh đã đ□□c công b□ trên Blue Mountain Eye Study.

Trong nghiên c□u này 2.300 b□nh nhân trên 48 tu□i đ□□c theo dõi trong 5 năm. B□nh nhân đ□□c thăm h□i ti□n s□, đo cân n□ng- chi□u cao, huy□t áp, khám m□t t□ng th□. Ch□p □nh l□u tr□. 5 năm sau các b□nh nhân đ□□c thăm khám, ch□p □nh đánh giá đ□c th□ th□y tinh v□, nhân, c□c sau và d□□i bao. Đ□u ra c□a nghiên c□u cho th□y rõ b□nh nhân béo phì hay b□ đ□c v□ và d□□i bao sau. B□nh nhân h□n 65 tu□i, đi□u tr□ cao huy□t áp cũng b□ đ□c th□ th□y tinh nhi□u h□n nhóm ch□ng. Các b□nh nhân đ□□c m□ cataract cũng th□□ng b□ b□nh tim và đau ng□c.

B□nh lý võng m□c

Béo phì rõ ràng liên quan v□i b□nh lý tim m□ch và đái tháo đ□□ng type II. Ngoài ra năm 2002 nguyên c□u c□a Diabetes Care do Bs Hendrik A. van Leiden, c□a Đ□i h□c University Medical Center Amsterdam, Hà Lan ti□n hành còn tìm ra b□nh lý võng m□c hay x□y ra trên nh□ng ng□□i tăng BMI. Tác gi□ t□ng k□t b□nh lý võng m□c là bi□n ch□ng vi m□ch x□y ra do nhi□u y□u t□: đ□□ng huy□t cao, huy□t áp cao, m□ máu và BMI có v□n đ□”

Nghiên c□u c□a Hoorn Study trên qu□n th□ 2.484 ng□□i tu□i 50-70, có 626 ng□□i b□ đái tháo đ□□ng cũng đ□a ra nh□ng g□i ý t□□ng t□.

H□i ch□ng T□c ngh□n đ□□ng th□ khi ng□ (Obstructive Sleep Apnea-OSA) ngày càng đ□□c nêu ra nhi□u □ chuyên khoa m□t. Đây là v□n đ□ ph□ bi□n □ ng□□i béo phì và ng□□i già. Ngoài c□ ch□ gây ra ch□ng nh□o mi, do ng□□i béo phì không nh□m kín m□t khi ng□ m□c dù b□ g□i hay chăn c□ vào, lâu d□n làm y□u s□n mi gây l□n mi, khô m□t, viêm k□t m□c có nhú. Ng□□i ta còn đ□a ra nh□ng d□u hi□u t□i đáy m□t r□t d□ làm ta hoang mang, đó là: xu□t ti□t c□c bông đ□n thu□n, gi□ viêm hay phù gai th□.

Tăng nhãn áp và b□nh glôcôm

Hai nghiên c□u t□i châu Á đ□u ch□ng t□ có m□i t□□ng quan thu□n gi□a BMI và nhãn áp.

Keiko Mori, Ti□n sĩ Đ□i h□c Nagoya, Nh□t B□n và c□ng s□ ti□n hành nghiên c□u c□t ngang phân tích 25.296 ng□□i nh□t, c□ hai gi□i, đã đăng t□i trên International Journal of Epidemiology năm 2000. B□nh nhân đ□□c theo dõi 10 năm nhãn áp kèm theo các thông s□ khác tu□i, gi□i, huy□t áp và cân n□ng. Đ□u ra cho th□y rõ m□i liên quan gi□a cân n□ng và nhãn áp. M□t nghiên c□u khác đăng t□i trên t□p chí nhãn khoa Hàn Qu□c cũng cho th□y m□i liên quan t□□ng t□ gi□a nhãn áp và béo phì trong c□ng đ□ng châu Á.

C□ th□ con ng□□i là m□t kh□i th□ng nh□t. Lý thuy□t và th□c t□ đ□u ch□ng minh nh□ v□y. Chuyên khoa M□t mà chúng ta đang ph□c v□ liên quan đ□n t□t th□y nh□ng v□n đ□ "nóng" c□a s□c kh□e c□ng đ□ng g□n đây: virus Zika, b□nh b□ch h□u quay l□i, xu□t huy□t đáy m□t trên b□nh nhân s□t xu□t huy□t và nay là béo phì n□a. Chúng tôi th□y mình có trách nhi□m thông báo và t□ th□y ph□i h□c h□i nhi□u h□n n□a ch□ không th□y mình quan tr□ng.

(T□p h□p t□ Eye Surgery News, Am J Ophthalmol, Sleep Med,□ Graefes Arch Clin Exp Ophthalmol)